

nudila marsikomu prijetno urico zabave in oddiha, s tem pa bo njen namen dosežen.

V knjigi *18 velikih* je Andrej Budal zbral 18 življenjepisov slovenskih kulturnih delavcev od Primoža Trubarja do Župančiča. S toplo, razumevajočo besedo jih neposredno približa čitatelju, mu predочи njih dela in stremljenje.

V poljudno znanstveno literaturo spada knjžica J. Trnovca *Žarki in življenje*, ki govori o žarkih iz svetovja, iz zemlje in o izžarevanju živih bitij. Knjiga bo širokemu krogu čitateljev v veselje in pouk.

Goriška Matica je poklonila za leto 1940. lep dar svojim čitateljem in ob njeni dvajsetletnici ji mora biti slovenska kulturna javnost hvaležna za neutrudno delo v zamestvu. K. V.

Jožc Karlovčec: »Slovenski domovi«, izdala in založila Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani 1939. Avtor Slovenskih domov je tudi avtor treh naslednjih knjig: Slovenski ornament, Ljudski in obrtniški izdelki ter Umetniška obrt, splošni razvoj in naš slog. Knjiga Slovenski domovi je sestavljena iz dveh delov. Prvi del je opis, ki razlaga v prirčni in jedrnatih besedi ves razvoj kmečkih domov do sodobnega stavbarstva. Drugi del obsega 165 slik iz najrazličnejših primerov. Z ubrano besedo nas vodi avtor v prirodo in idilo slovenskega ozemlja. Tam polagoma spoznavamo, da ima Slovenija svoj lepi slovenski slog, ki je nastal iz narave in po potrebi in da se je slovenski slog razvil iz podeželske stavbe. V zgodovinskem opisu zgradb na slovenskem ozemlju navaja pomen narodov in njihovih sposobnosti za poznejše prebivalce. Tako prehajamo preko osebnosti paleolitika, neolitika, bronaste dobe, železne, rimske dobe do staroslovanske stavbe ter do izvora slovenske hiše iz staroslovanske. Slovenska hiša je obravnavana z vso podrobnostjo. Pri tem razlaga razne zanimivosti in razlike alpskih dežel ter mnogih drugih delov Slovenije s Primorsko. Opis razvoja kurišča sega do prvih začetkov. Tako tudi razvoj tlorisa, kuhinje ter navpični razvoj. Čimdalje bolj ljubki in pestri postajajo popisi pri raznih

tipih hiš iz raznih delov Slovenije, kjer opozarja avtor na razloge lepote slovenskih domov, na nadzidke, hodnike i. dr. Z enakim obsegom popisuje gradivo hiš; razlaga o freskah in raznih drugih okraskih z razlikami vzhodnega in zahodnega dela Slovenije; o strehah, o raznih posebnostih oken in vrat ter o notranjosti slovenske hiše in opreme, v zvezi z ljudskimi navadami. Poglavje o estetiki slovenske arhitekture poudarja razcvit slovenske hiše v baročni dobi zlasti v alpskih okrajih ter propadanje kmečkega sloga v zadnjem stoletju. Iz vse knjige lahko zasledujemo, kako postaja ravno kmečka hiša ideal slovenskih domov. Razmere oblik, barv, posebno členov in celotne stavbe so nastale po naših potrebah, našem gradivu, okusu in okolju. Zato učinkuje na nas umotvor slovenske hiše tako domače in prijetno.« Knjiga govori o odličah slovenske arhitekture ter vobče o slovenskem izraznem slogu, ki se razlikuje od drugih slogov. Omenja pa tudi kvaritve s tujimi elementi. Nato navaja mnoge slučaje posameznih hišnih tipov ter značilnosti posameznih krajev, naselij in vasi ter prehaja k sodobnemu stavbarstvu, to pa ukorišča vse novodobne pridobitve, modernizira slovenske domove in mu odpira pot k naravi potom teras, bazenov, velikih oken in drugih sredstev. Mnogo lepote in spoznanja doživi, kdor se poglubi v »Slovenske domove«. Potom tega lepega berila dobivamo globlji smisel za vso lepoto naše rodne zemlje, vzbuja nam veselje do domačnosti in narodno zavest. Narodni slog stavbarstva, ki je ravno pri Slovencih tako izrazit iz vzrokov, ki so navedeni v knjigi, je naša dika in naš ponos, česar se pa zaradi naše skromnosti premalo zavedamo. Zbiratelji slovenskih šeg in navad ter slogov in drugih panog, katerim smo hvaležni za njihov trud, imajo še veliko odprto polje za nabiranje in priobčevanje. Poleg navedenih vrednot služi knjiga odlično vsem, ki si želijo pripraviti svoj lastni dom. Iz knjige bodo lahko sestavili po lastnih potrebah zamisel za prijazen in udoben dom v stilu slovenskih domov. E. Piščančeva.